

การส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน
The encouragement the public to conserve the forest resources in Sub-Direct Pa-Ploo, Direct
Bann-Hong, Lamphun Province

ไสว พรหมประวัติ^๑

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ๒) เพื่อเปรียบเทียบการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ๓) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมกับการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ๔) เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรมกับการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ โดยดำเนินการในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูนดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods) ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๖,๓๒๐ คน ใช้สูตรของ ทาโร่ มายาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๗๖ คน การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ จำนวน ๘ รูป/คน

ผลการวิจัยพบว่า

ระดับความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง (= ๓.๔๖) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนการจำแนกปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ,อาชีพ,รายได้และอธิปไตยธรรม ปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนอายุ,การศึกษา ยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับการส่งเสริมการวางแผน,การดำเนินการ,กระประเมินและรับผลประโยชน์และการประยุกต์ใช้หลักการบริหารนิยธรรม ประชาชนได้เกิดทักษะชีวิตในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ในเชิงอนุรักษ์ ดังนั้น องค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐควรรณรงค์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้มีปัจจัยสี่ มีผลดีต่อการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : การส่งเสริม, ประชาชน, การอนุรักษ์

Abstract

The objectives of this research are: 1) To study how to encourage the public to conserve the forest resources. 2) To compare how to encourage the public to conserve the forest resources. 3) To study the relationship between the application of APARIHANIYADHAMMA, and the encouragement to the public to conserve the forest resources. 4) To study the guideline how to apply APARIHANIYADHAMMA, and how to encourage the public to conserve the forest resources.

To operate the Mixed Method research equally totally 6,320 people. To take sampling by using the formula of Taro Yamane to calculate the size of the sampling group with totally 376 people. the data with Context Content Analysis Technique.

8 people

Result of this research

^๑ นิสิตปริญญาโท หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

The opinion level the questionnaire have the opinion in the medium level (= 3.64). when considered in each side, found in the medium. the personal factors, namely, sex, age, qualification, occupation, and the monthly income and in the APARIHANIYADHAMMA. not different Reject the hypothesis. The public at Age, education different Reject the hypothesis. The encouragement promoting the planning, the implementation, evaluation, beneficiaries, and APARIHANIYADHAMMA as well. To create awareness for people to cherish the forest more. The balance of the ecosystem the four factors are abundant. Then the effect on the livelihood of the people can be sustained further.

Keyword :The encouragement, people, conserve

บทนำ

ประเทศไทย เคยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดถึง ๑๗๑.๐๒ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๓ มีป่าไม้ขึ้นปกคลุมของพื้นที่ทั้งประเทศ แต่จากการสำรวจพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๓ พบว่าพื้นที่ป่าไม้เหลือเพียง ๑๐๗ ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๓.๔๐ ของพื้นที่ประเทศ แสดงว่าในช่วงระยะเวลา ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ ถึง ๒๕๔๓ รวม ๓๙ ปี มีพื้นที่ป่าลดลง ๖๔ ล้านไร่ หรือลดลงเฉลี่ยปีละ ๑.๖๔ ล้านไร่ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๖) โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ป่า ๑๖.๘๔ ล้านไร่ หรือ ๒๖,๙๕๔ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๗ ภาคใต้มีพื้นที่เหลืออยู่ ๑๐.๘๖ ล้านไร่ หรือ ๑๗,๓๗๘ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๔ ส่วนภาคกลางมีพื้นที่ป่าเหลืออยู่ ๑๓.๓๙ ล้านไร่ หรือ ๓๑.๘๗ ล้านไร่ ภาคตะวันออกมีพื้นที่ป่าเหลืออยู่ ๕ ล้านไร่ หรือ ๘,๒๓๑ ตารางกิโลเมตร คิดเป็น ร้อยละ ๒๒.๕๔ ภาคเหนือมีพื้นที่ป่ามากที่สุด ๖๔.๒๘ ล้านไร่ หรือ ๙๘,๐๕๘ ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๙๒ (กรมป่าไม้, ๒๕๔๔) โดยสภาพภูมิศาสตร์ ภาคเหนือ เป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธาร ส่งผลให้เกิดระบบการผลิต ด้านเกษตรกรรม พาณิชยกรรม การคมนาคม และปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายอย่าง แต่การทำลายป่าในภาคเหนือก็มีได้ลดน้อยลง ทั้งนี้เพราะการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ทำให้เกิดความต้องใช้ประโยชน์ที่ดินหลายอย่างเช่นเดียวกับชาวบ้านที่ถางป่า ทำให้ไร้เสถียรภาพ ความต้องการพื้นที่ในการผลิตอาหารให้เพียงพอ กับความต้องการจะทำให้ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่อยู่ใกล้เคียงถูกทำลายลงไป แล้วเปลี่ยนสภาพ การใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่ป่าไม้ เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ผลเกี่ยวเนื่องอันนี้เองทำให้เกิดการอพยพตั้งฐานถิ่นแห่งใหม่ที่อยู่บริเวณป่า หรือใกล้ชายป่า พื้นที่ป่าไม้จึงมีปริมาณลดลงทุกวัน^๑

ป่าไม้ นับว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อการสร้างความสมดุลของธรรมชาติและการดำรงชีพของมนุษย์ แต่ระบบโครงสร้างนโยบายเศรษฐกิจของไทยในอดีตที่ผ่านมาได้ทำให้การจัดการป่าไม้ โดยเน้นไปในด้านการผลิตไม้และของป่าเป็นหลัก ประกอบกับการเพิ่มขึ้นของประชากร และการขาดการจัดการป่าไม้ที่เหมาะสม ทำให้เกิดการตัดไม้และทำลายป่าจนเกินความสามารถที่ป่าจะฟื้นตัวได้ตามธรรมชาติ ซึ่งจะเห็นได้จากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อเปลี่ยนเป็นพื้นที่การเกษตร เป็นที่อยู่อาศัยของชุมชน สร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โรงแรม วัด รวมทั้งสถานที่ราชการ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศลดลงอย่างรวดเร็วในระยะเวลาที่ผ่านมาไม่กี่สิบปี^๒

การพัฒนาประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมากมายซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมวลมนุษย์ และประเทศชาติเนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่คอยค้ำจุนความเจริญในทุก ๆ ด้านของมนุษยชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศใดที่มี

^๑ สมชัย ตั้งอนุรัตน์, การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่ขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาสมหลัน จังหวัดสระบุรี, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๗๓.

^๒ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๔๘), หน้า ๒๐๘.

ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์และประชาชนรู้จักหลักวิธีการอนุรักษ์หรือ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้น ๆ อย่างชาญฉลาดในเชิงของการอนุรักษ์แล้ว ประเทศนั้น มักจะประกอบไปด้วยประชาชนที่มั่งคั่งสมบูรณ์มีความ เป็นอยู่สุขสบาย แต่ตรงข้ามกับประเทศ ที่ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติหรือประชาชนไม่รู้จักวิธีการอนุรักษ์ ปล่อย ให้ทรัพยากรธรรมชาติ ต้องสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ประเทศนั้นก็จะพบตัวเองต้องเผชิญกับความตกต่ำทาง เศรษฐกิจ มาตรฐานการครองชีพจะถูกกระทบกระเทือน ความวุ่นวายต่าง ๆ ก็จะตามมา ประเทศไทย เป็นประเทศ ที่อุดมสมบูรณ์ เป็น อู่น้ำ อุ่น้ำ แต่ถ้าประชาชนยังใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างไม่ประหยัดและขาดหลักการอนุรักษ์ แล้ว อนาคตของประเทศก็จะตกอยู่ในฐานะที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง สิ่งใดก็ตามที่มีประโยชน์สามารถสนองตอบความ ต้องการของมนุษย์แล้ว และสิ่งนั้น ๆ เกิดขึ้น โดยธรรมชาติก็เรียกได้ว่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติทั้งสิ้น ซึ่งสามารถ จำแนกออกตามลักษณะกว้างๆ จากการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติได้เป็น ๓ ประเภท คือ

๑.ทรัพยากรที่ใช้แล้วไม่หมดสิ้น หรือทดแทนได้ เช่น อากาศ น้ำ ในวัฏจักร เป็นต้น

๒.ทรัพยากรใช้แล้วจะทดแทนได้หรือรักษาไว้ได้ เช่น ดิน น้ำ ที่ใช้ในการอุปโภคบริโภคป่าไม้ สัตว์ป่า เป็นต้น

๓.ทรัพยากรที่ใช้แล้วหมดไปหรือทดแทนไม่ได้ เช่น น้ำมัน แร่ธาตุ แก๊สธรรมชาติทรัพยากรเหล่านี้ซึ่งเป็น สิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ดังนั้น มนุษย์ย่อมมีความสัมพันธ์ กับทรัพยากรธรรมชาติโดยตรง การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติเป็นเรื่องใหญ่ที่ทุกคนควรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี จะเป็นหน้าที่ของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะไม่ได้ ทุกคนต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อกันทั้งหมด ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน รวมทั้งเยาวชน ต้องร่วมมือกันอย่างจริงจังและเสียสละเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ จึงจะยังเกิดผลต่อการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติอย่างแท้จริง

ป่าไม้ เป็นทรัพยากรที่มีค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบนิเวศน์ ทรัพยากรป่าไม้ยังเป็นที่อยู่อาศัย ของสรรพสิ่งมีชีวิตรวมทั้งมนุษย์ พืช และสัตว์อื่น ๆ ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ผลผลิตจากทรัพยากรป่าไม้เองเป็น สิ่งที่น่าสนใจในการดำรงชีวิตที่เรียกว่าปัจจัย ๔ อย่าง คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ซึ่งปัจจัย ดังกล่าวมานี้ล้วนแล้วแต่มีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง ทรัพยากรป่าไม้ยังเป็นศูนย์รวมแห่ง แหล่งเรียนรู้และยังให้ความรู้ ในหลาย ๆ ด้าน ทรัพยากรป่าไม้ยังทำหน้าที่สำคัญด้วยการเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อระบบ สิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาวะที่สร้างความสมดุลได้อย่างเหมาะสมต่อการดำรงชีพของสิ่งมีชีวิต แต่ผลจากการพัฒนาใน หลายรูปแบบและหลาย ๆ ด้านของมนุษย์ ทำให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างมากมาย ประกอบกับการเพิ่มขึ้น ของประภมณุษย์โลกอย่างรวดเร็ว ส่งผลทำให้เกิดการ ใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น จึงทำให้ผลผลิต จากทรัพยากรป่าไม้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ เกิดการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ทำให้พื้นที่ทรัพยากรป่าไม้ลดลงอย่างรวดเร็ว จนขาดการสมดุลของสิ่งแวดล้อม จึงเป็น ภารกิจของผู้นำประเทศและโดยเฉพาะภารกิจสำคัญของกรมป่าไม้ , กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จะต้องรักษาสมดุลในด้านทรัพยากรป่าไม้ให้ยั่งยืน กรมป่าไม้ยังมี กิจกรรมการส่งเสริมให้ชุมชนที่อยู่อาศัยในบริเวณที่ใกล้ป่าซึ่งได้พึ่งพา และได้รับประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้เข้า มาร่วมกิจกรรมการปลูกต้นไม้ในพื้นที่เขตป่าไม้ พร้อมทั้งร่วมกันป้องกันดูแลอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และรักษา ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมป่าไม้โดยสำนักจัดการป่าชุมชนได้พัฒนาแนวคิดและ กำหนดแนวทางการ จัดการป่าชุมชน ของกรมป่าไม้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ถือปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันกรมป่าไม้มีแนวนโยบายใน เรื่องของการที่จะรักษาทรัพยากรป่าไม้ให้คงอยู่เดิม หมายความว่า วันนีพื้นที่ใดก็แล้วแต่ที่ยังคง มีสภาพเป็นป่าที่สมบูรณ์ อยู่ก็จะต้องเน้นในการป้องกันรักษาไว้มิให้มีการบุกรุกทำลายอีกต่อไป ซึ่งตรงนี้ เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำการป้องกันรักษา ป่าที่หลงเหลืออยู่ได้ ในขณะเดียวกันในส่วนในพื้นที่ที่มีการบุกรุกทำลายไปแล้วก็จะได้นำมาดำเนินการฟื้นฟูต่อไป^๔

^๔ โชติก จรุงพันธ์, รายงาน ผลการดำเนินการ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและช้าง, (สำนัก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๔๘), หน้า ๓๒ – ๓๔.

ยุทธศาสตร์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ของประชาชน และของทุกภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างกลไกและกฎระเบียบที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการฟื้นฟูและจากการที่ใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรป่าไม้ให้เกิดการสมดุล ของระบบนิเวศน์ นอกจากนี้แล้วกรมป่าไม้ยังให้ความสำคัญต่องานด้านการวิจัยเพื่อปลูกป่าไม้ ทั้งสวนป่าเศรษฐกิจ สวนป่าอนุรักษ์ และป่าเพื่อการใช้สอย เพื่อให้การจัดการและพัฒนาทรัพยากร ป่าไม้สามารถกระทำโดยต่อเนื่อง และประสานสอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติชนิดอื่นๆ จึงสมควรกำหนดนโยบายการป่าไม้แห่งชาติไว้ให้เป็นที่ยึดมั่น เพื่อให้ภาคส่วนราชการ และภาคประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความเข้าใจร่วมกัน และถือเป็นแนวทางการปฏิบัติ ในการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าไม้โดยเจ้าหน้าที่อาสาสมัครร่วมมือ จากประชาชนคนในท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นและท้องที่ รวมถึงภาคเอกชนในลักษณะ พหุภาคีในการป้องกัน โดยยึดถือหลักทางนิติธรรมและยุติธรรมมีความเสมอภาค อย่างเสมอภาค อย่างเป็นระบบ ไม่เลือกปฏิบัติและไม่เกรงกลัวต่ออิทธิพลใด ๆ ให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ซึ่งความพยายามในการดำเนินการดังกล่าว เป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทย ไม่ให้สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของประเทศลดน้อยลง มิเช่นนั้นแล้วเราอาจจะไม่เหลือทรัพยากรทางธรรมชาติไว้ให้ไว้ให้มนุษย์ได้สัมผัส

การแสวงหาวิธีการเพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้การขยายพื้นที่ทำกินในเขตต้นน้ำ จึงเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องรับดำเนินการแก้ไข โดยพยายามฟื้นฟูสภาพต้นน้ำลำธารให้มีสภาพนิเวศน์ดีขึ้น โดยเร่งดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า ยับยั้งการทำลายป่า ทั้งในลักษณะของการจัดการให้มีกฎหมายรักษาป่าในรูปของอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า โดยร่วมกันวางแผนเข้าร่วมประชุม ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานในลักษณะของการเสียสละแรงงาน บริจาคเงิน วัสดุสิ่งของ ร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ และร่วมติดตามผลงานโดยเกิดจากความร่วมรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อทำการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด^๖

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเบื้องต้น จึงได้มีการศึกษาวิจัย การส่งเสริมประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน สาเหตุที่ศึกษาเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านการส่งเสริม กล่าว คือ ประชาชน อาจมีสาเหตุมาจากคุณลักษณะของผู้นำและประชาชนในพื้นที่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการด้านการส่งเสริม ประกอบกับทัศนคติของประชาชนต่อการส่งเสริมและ รู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรป่าไม้ยังมีน้อย ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการส่งเสริมประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เพราะการเข้าไปส่งเสริมเป็น องค์ประกอบที่สำคัญของหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือ หลักอปริหานิยธรรม ธรรมไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม ธรรมที่เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียวหรือหลักธรรมกับความสำเร็จและความมั่นคงที่ยั่งยืน ชุมชนที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานได้นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ สมาชิกในชุมชนต้องทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข หรือ ครอบครัวยุคใหม่จะอยู่กันอย่าง มีความสุขได้ สมาชิกในครอบครัวต้องให้ความสำคัญต่อกัน ดังนั้น จึงต้องหมั่นมีการ พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ทั้งภายในครอบครัวและภายในชุมชน พระสัมมา สัมพุทธเจ้าทรงให้ หลักในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และสามารถทำงานเป็นทีมได้ด้วยหลักอปริหานิยธรรม ซึ่งเป็นธรรมะอันเป็น ที่ตั้งแห่งความไม่รู้จักเสื่อม เป็นเหตุที่ตั้งแห่งความสามัคคี ความเป็นปึกแผ่นแห่งครัวเรือนหมู่คณะและประเทศชาติ อันประกอบด้วย

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ การอยู่ร่วมกันการทำงานร่วมกันของคนในสังคม จะต้องมีการพบปะ ประชุมปรึกษาหารือกันสม่ำเสมอ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน ยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์

^๕ จงเจริญ กิจสำราญกุล, การจับกุม ตรวจยึด การอายัด ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๖๖.

^๖ สมศักดิ์ สมานไทย, การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการป่าชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๗.

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและกระทำการที่ควรทำเพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกัน

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ได้บัญญัติและไม่เลิกสิ่งที่ยังบัญญัติไว้แล้ว บ้านเมืองจะสงบสุขได้ ทุกคนจะต้องบัญญัติและไม่ล้มเลิกระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ

๔. เคารพนับถือผู้ใหญ่การเคารพและรับฟังคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ประกอบกับการอยู่ร่วมกันในสังคมต้องมีผู้นำถ้าเราให้การเคารพและเชื่อฟังสังคมก็จะไม่วุ่นวาย

๕. ไม่ข่มเหงล่วงเกินสตรี ถือว่าเป็นเพศที่อ่อนแอกว่าควรให้เกียรติให้การยกย่องซึ่งกันและกัน

๖. สักการะเคารพเจดีย์ หมายถึงการให้ความเคารพและปกป้องรักษาปูชนียสถานที่สำคัญในศาสนา ที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ

๗. ให้การอารักขา คຸ້ມครอง อันชอบธรรมแก่พระอรหันต์ คือ การคຸ້ມครองบรรพชิต ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไป^๗

การบริหารจัดการจึงมีความจำเป็นในชุมชนปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่เต็มความสามารถ จำเป็นต้องแบ่งหน้าที่การทำงานและมอบหมายให้รับผิดชอบตามความสามารถและความถนัด เพื่อความสำเร็จของชุมชนและลดปัญหาข้อขัดแย้งที่อาจเกิดจากความไม่เข้าใจกันของกลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในชุมชน ซึ่งมีความหลากหลายทั้งทางบุคลิกลักษณะ ความคิด ความต้องการ พฤติกรรม ที่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับภูมิหลังของการเจริญเติบโต ครอบครัว สภาพแวดล้อม การศึกษา และประสบการณ์ เป็นต้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงพบสิ่งที่ป็นต้นเหตุแห่งความไม่เข้าใจกัน ต้นเหตุแห่งความกระทบกระทั่งกันจนก่อให้เกิดเป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกัน แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการพูดจาการสื่อสาร การประสานงานที่ไม่เหมาะสม ความไม่เข้าใจความต้องการพื้นฐานนั้น ไม่ใช่เป็นต้นเหตุแต่เป็นผล^๘

ในเขตพื้นที่ตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน เป็นชุมชนที่มีการใช้วัฒนธรรมแบบพื้นเมืองท้องถิ่นในการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้มาตลอด นอกจากนี้ชุมชนในเขตพื้นที่ ยังได้ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชน และหน่วยงานภาครัฐในลักษณะไตรภาคีในการดำเนินงาน ด้านการป้องกันรักษาทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนโดยชุมชนในเขตพื้นที่ตำบลป่าพลู ตระหนักชัดว่าทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน น้ำ เป็นของส่วนรวมที่ทุกภาคส่วนต้องมีส่วนร่วมช่วยกันอนุรักษ์ไว้ให้มีใช้อย่างยั่งยืนตลอดไป

ดังนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยที่จะศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน นอกจากนี้นยังสามารถจะได้นำผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ในการวางแผน การจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนในพื้นที่และเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ตลอดจนในพื้นที่อื่นเพื่อให้เกิดประโยชน์ ทั้งแนวคิดทฤษฎี วิธีการในการวางแผนพัฒนาการส่งเสริม ด้านสาธารณะประโยชน์ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ต่อไป.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยกำหนดมาจากตัวแปรต้น และตัวแปรตาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

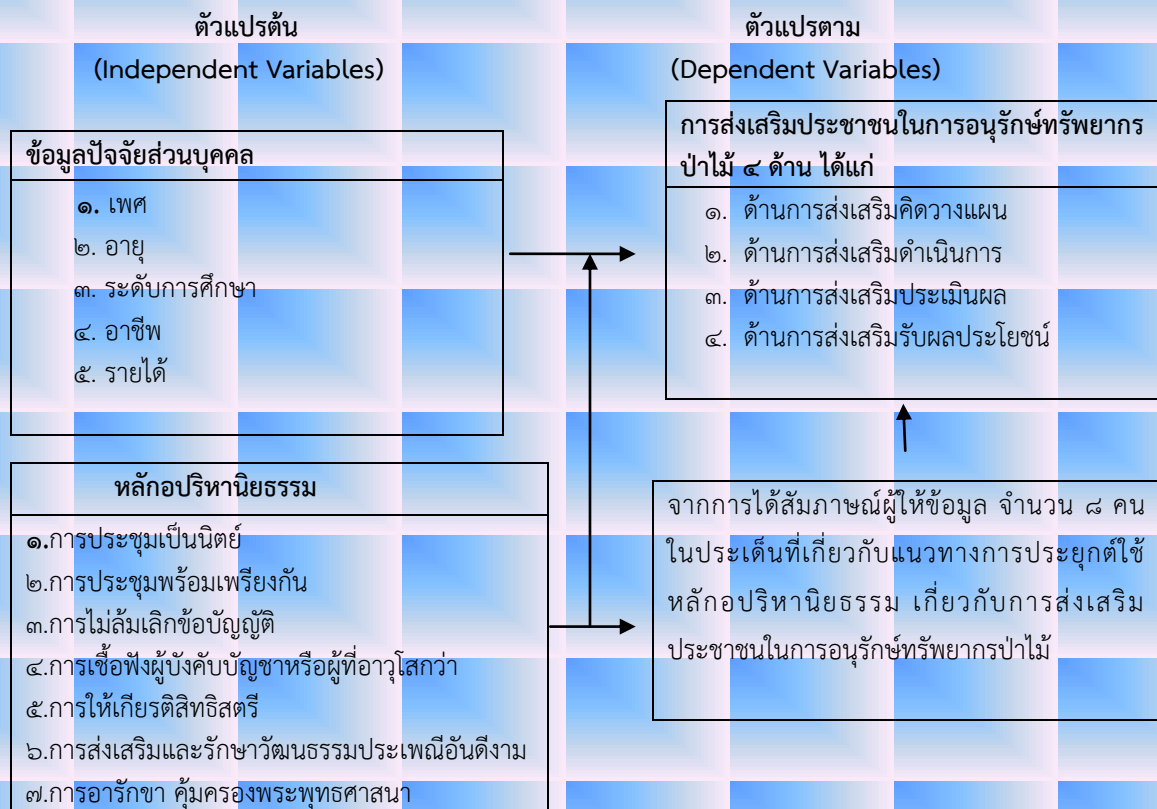
๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

^๗ อด.สตุตค.(ไทย) ๒๓/๑๔/๑๗-๑๘.

^๘ ปรีชา ช่างขวัญยืน, หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๔๘), หน้า ๘๖ - ๘๗.

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ประกอบด้วย ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมจิตวางแผน, ด้านการส่งเสริมร่วมดำเนินการ, ด้านการส่งเสริมร่วมประเมินผล, ด้านการส่งเสริมร่วมรับผลประโยชน์ และหลักการบริหารนิยธรรม

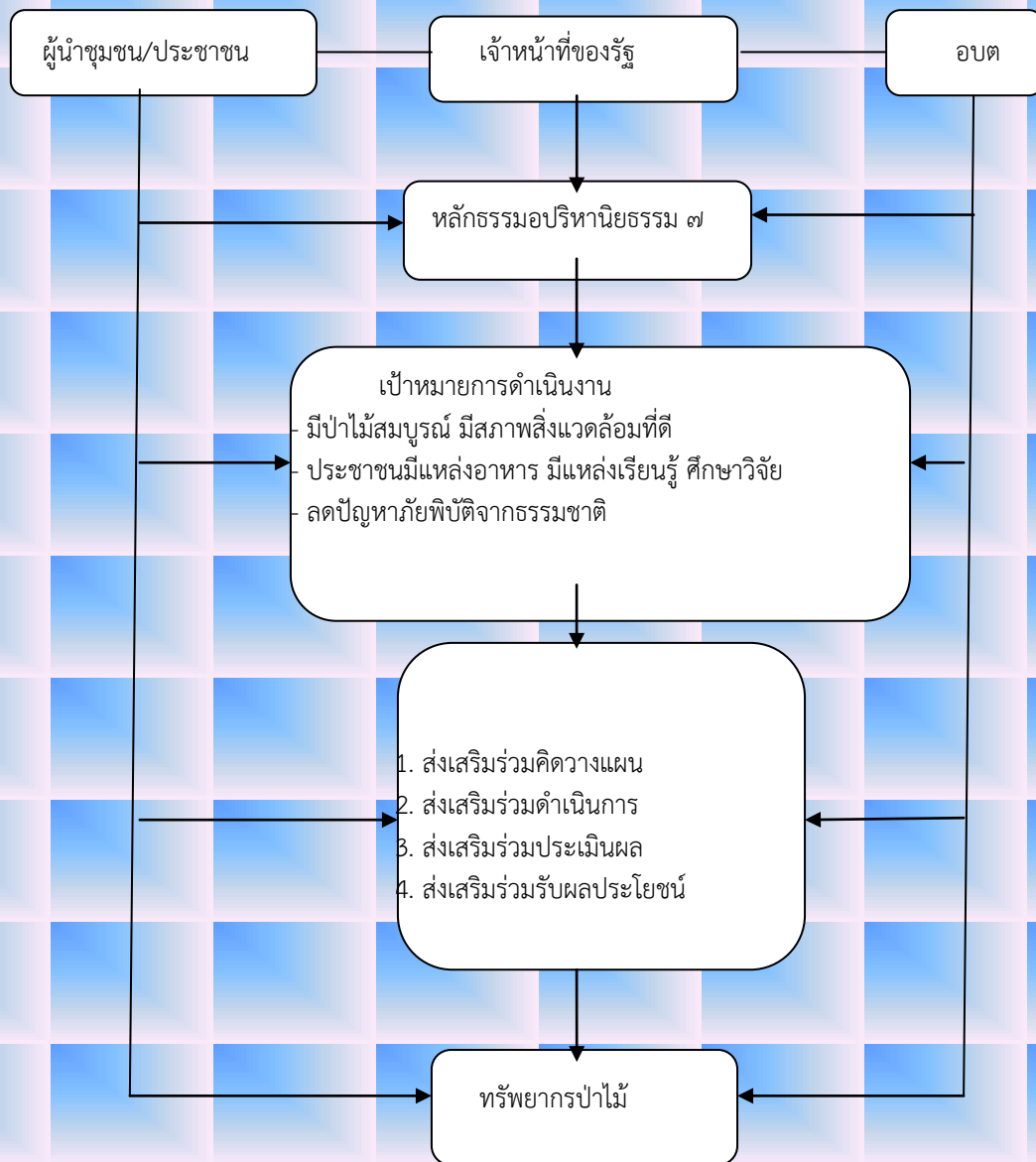
ผู้วิจัยนำความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และประเด็นที่กำหนดไว้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จำนวน ๘ รูป/คน เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ของตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน ดังนี้

แผนภาพที่ กรอบแนวคิดในการวิจัย

องค์ความรู้ที่ได้รับการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการส่งเสริมประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในตำบลป่าพลู อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน โดยวิธีวิจัยแบบผสมวิธีอย่างเท่าเทียมกัน (Mixed Methods) สามารถนำไปเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย ดังนี้

แผนภาพแสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

บรรณานุกรม

- สมชัย ตั๋งอรุณรัตน์, การใช้ประโยชน์ที่ดินและการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินพื้นที่ขอบเขตอุทยานแห่งชาติเขาสาม
ห้วยน้ำเจียว จังหวัดสระบุรี, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๗).
- สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม, (กรุงเทพมหานคร :
กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๘).
- โชคก จรุงคนธ์, รายงาน ผลการดำเนินการ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและช้าง, สำนัก
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเชียงใหม่, ๒๕๕๘.
- จงเจริญ กิจสำราญกุล, การจับกุม ตรวจยึด การอายัด ตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้, กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๕.
- สมศักดิ์ สมานไทย, การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการป่าชุมชน, (กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๖).
- ปรีชา ช่างขวัญยืน, หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน พระพุทธศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ ๒, กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, ๒๕๕๘.